

Forbrødring

Henry Strand

NOEN REFLEKSJONER VED
70-ÅRS JUBILEET

Av Eivind Kierulf

Trondhjems Turistforening er landets største lokale turistforening. Man må nok innrømme at forholdene ligger godt til rette for en turistforening med de praktfulle fjellterreng som så å si ligger utenfor stuedøren hos oss, men det er det driftige og fremsynte arbeide av en rekke fremragende folk som har bragt T.T. dit den står i dag.

Det kunne vært fristende å kaste blikket bakover når foreningen runder de 70 år, men dette får heller vente til neste «skikkelige» jubileum — 75-års dagen. For at medlemmene imidlertid skal få en ide om foreningens vekst gjennom årene, kan det være interessant å trekke frem noen dataer fra virksomheten.

Medlemstallet var ved starten i 1887 273, ved 25-års jubileet var antallet øket til 354, ved 50-års jubileet i 1937 til 1750, mens det ved utgangen av 1956 var kommet opp i 7500.

«Omsetningen» i de første 25 år var tilsammen ca. kr. 86.500,00, eller ca. kr. 3.500,00 pr. år. I dag har foreningen et årlig budsjett på ca. kr. 290.000,00.

Hyttene.

Foreningens virksomhet var i de første år mest konsentrert om arbeidet i terrenget i nærheten av byen. Det er, hva kanskje de færreste av foreningens medlemmer vet, således T.T. som har

bekostet veien til Fjeldseter, bygget hytta på Gråkallen, og anlagt mange av de nåværende stier i Bymarka, bygget Leirfossveiene og anlagt stier på Vassfjellet. Samtidig arbeidet den for å sørge for kvarterer i de strøk som egnet seg til fjellvandring.

Ved 25-års jubileet hadde foreningen følgende hytter:

Gråkallhytta		
Trollheimshytta med 16 senger		
Jøldalshytta	» 10	»
Storerikvollen	» 6	»
Nedalshytta	» 12	»
Kvittyten	» 5	»

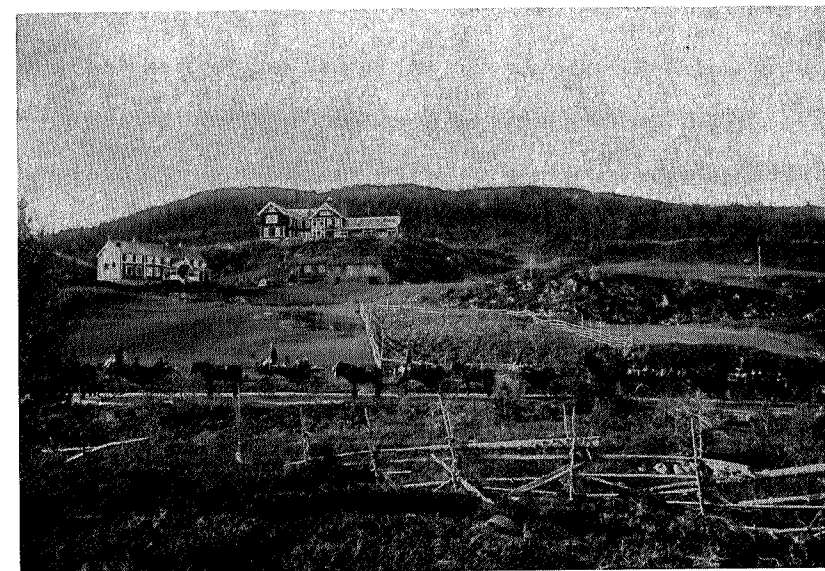
I alt 6 egne hytter med 49 senger, og dertil avtale med en rekke private stasjoner om fortrinnsrett for overnatting m. m.

I dag er stillingen:

Trollheimshytta med 55 senger		
Jøldalshytta	» 43	»
Gjevilvasshytta	» 54	»
Kåsa (leiet)	» 22	»
Orkelsjøhytta	» 10	»
Nordpå	» 37	»
Kjøli (leiet)	» 12	»
Nedalshytta med		
Nedalen gård	» 67	»
Storerikvollen	» 55	»
Schulzhytta	» 30	»
Ramsjøhytta		
(ubetjent)	» 4	»

I alt 11 hytter med 389 senger.

Som det vil sees av ovenstående har foreningen hatt en voldsom ekspansjon og særlig i årene etter krigen har tallene vokset sterkt. Når man så tar i betraktning at T.T. driver alle hytter for egen

*Fra åpningen av Fjellseterveien 1898.
Fjellseter Sanatorium øverst. Annekset (tilv.) og
Gamle Fjellseter (Kampervoll)*

E. Olsen

regning, og siste år hadde et gjesteovernattingstall på ca. 12600 og i sesongen har fast ansatt betjening på ca. 50 personer foruten mer tilfeldig arbeidshjelp som vedhuggere, kjørere m. m., så forstår man at det er blitt en stor og ganske omfattende bedrift.

Transporten er forøvrig et kapittel for seg selv, flere av hyttene ligger slik til at all transport må skje med hest, og avstandene er så store at det kan ta opp til 10—12 timer. Delvis er også kløv det eneste mulige om sommeren. Vi har imidlertid vært ualminnelig heldig og har meget villige og flinke kjørere, men det blir selvfølgelig kostbart med slik transport.

Innledningsvis ble nevnt at T.T. har hatt den store fordel å ha hatt de riktige menn i sin ledelse, menn som hver på sitt felt har gått inn for foreningens oppgaver med liv og sjel, og som har satt sine spor i foreningen. Som eksponenter for disse kan vi trekke frem de 6 formenn som hittil har sittet i formannsstolen:

Carl Schulz	fra 1887—1905
Axel Sommerfelt	fra 1905—1920
Fridthjof Brun	fra 1920—1935
Thor Tharum	fra 1935—1945
Arne Falkanger	fra 1945—1953
Reidar Jørgensen	fra 1953—1957

Det er vel et særsyn at en forening i løpet av 70 år kun har hatt 6 formenn, men for T.T. har det gitt en tradisjon og fremgang som har vært av uvurderlig betydning.

Retter vi etter dette tilbakeblikk synet mot fremtiden, behøver nok ikke de som blir i spissen for foreningens ledelse bli arbeidsløse. Etter en kraftig ekspansjon i hyttebyggingen som for så vidt ennå ikke er avsluttet, idet man i øyeblikket er i full gang med utvidelse og modernisering av Jøldalshytta, må arbeidet settes inn på andre felter.

Når mulighetene for å vandre i fjellet er blitt så gode som de er, må foreningen ved propagandatiltak sørge for at flest mulig får øynene opp for å nyttiggjøre seg de herligheter som her finnes. Alle hytter med inventar, vardinger, klopper, båter etc. må til enhver tid holdes i førsteklasses stand, og vedlikeholdet er ikke billig i de værharde strøk.

Nye problemer vil også melde seg i stadig økende tempo etterhvert som våre kraftbyggere kaster sine øyne på de høyfjellsstrøk hvor turistene tidligere var enerådende.

Våre uberørte høyfjellsstrøk blir etterhvert gjennomskåret av veier på kryss og tvers, og mange steder anlegges det også nye kunstige innsjøer som totalt forandrer strøkets karakter. Spesielt sjenerende blir dette i vassdrag som blir fullregulert, idet de kunstige dammer ikke blir fulle hvert år, men blir liggende med stygge strandkanter hvor ofte halvrotne trær og lignende stikker opp. Vi ser det derfor som en av våre viktigste oppgaver i fremtiden å forhindre og avdempe disse skadevirkninger mest mulig. Disse problemer har nemlig rykket oss tett inn på livet med de planer som det nu arbeides med både i Neavassdraget for Sylenes vedkommende og i Trollheimen.

Gråkallhytta 1890. Revet av tyskerne 1942

Hjalmar Dahl

Vår siste hyttetilvekst er Ramsjøhytta som er ubetjent. Den ble tatt i bruk siste påske, og vi holder nu på å sette opp et lite uthus som skal inneholde vedbod, toalett m. m. Til sommeren vil vi i likhet med hva Stavanger Turistforening har gjort i mange år, og Den Norske Turistforening har prøvet i sommer med meget hell, legge ut matdepoter på Ramsjøhytta. Gjestene forsyner seg da selv med de varer de vil ha, legger en prisert fortegnelse over det de har tatt og penger i en konvolutt som puttes ned på en bøsse. Hvis dette også hos oss faller gunstig ut, vil nok flere av våre fremtidige nye stasjoner bli drevet på denne måte.

T.T. er fullt klar over at der i Trøndelag ennå er strøk hvor der kunne og burde bygges hytter. Vi kan bare tenke på Fosenhalvøya, strøket mellom Gauldalen, Kvikne, Røros med flere. Men som tidligere nevnt har økonomien stillet seg hindrende i veien, og vi har vært redd for å spre oss for meget, men er fullt oppmerksom på problemet.

Dette er noen spredte tanker, det kunne vært meget mere å nevne, men mere om dette ved en senere anledning.

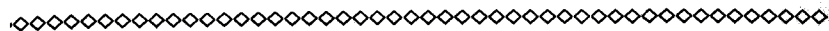
Skulle jeg uttrykke noen ønsker for fremtiden, måtte det være at besøket i fjellet, og først og fremst på våre hytter, måtte vise en stadig stigende tendens, at vi måtte få beholde våre fremragende vertinner med betjening, og at der også hos oss, i likhet med hos Den Norske Turistforening, måtte dukke opp en konsul Arentz som kunne donere oss et klekkelig beløp, slik at vi kunne få realisert flere av våre planer.

Det vakte glede også hos T.T.s medlemmer da det ble kjent at Olaf Grilstad skulle få sin minnestein oppe ved Skistua. Få har, som han, ved sitt eksempel vist sannheten i det gamle ordtak: En sunn sjel i et sunt legeme.

Det var en klar linje i hans iherdige arbeide for å få særlig ungdommen opp i Bymarka og senere inn i fjellheimen. Det passet derfor så utmerket det som ble uttalt ved avdukingen av steinen: «Her står han da og ser inn i fjelleventyret — Trollheimen, et område han satte særlig stor pris på».

På hans 60 årsdag, 17. februar 1922, ble Olaf Grilstad utnevnt til Trondhjems Turistforenings æresmedlem for det pionerarbeide han utførte for fjellturismen i Trøndelag — en beslutning som alle ga sin fulle tilslutning.

NYE VEIER?

Av Finn Moxness

Bymarka, Leinstrandmarka og Byneshalvøya med alle sine naturidyller, var pløyd over på kryss og tvers gjennom en årrekke. Jeg fant at nå måtte jeg ha nytt land. — Bare en times busstur fra byen så er du der, Malvik, Mostadmarka med tilstøtende områder.

Dette herlige terrenget som ennå har et aldri så lite sus av villmark over seg, det byr friluftsmannen alt han kan ønske seg. Svære skog- og fjellområder, med et utall av små og store vatn, drysset utover med sikker smak. Er du av dem som liker å rusle med stanga og slenge litt her og litt der, ja, da har du eldorado her, for fisk får du om ikke av de aller største.

Da jeg begynte å ferdes i disse traktene, rustet jeg meg først med Omegnskart bl. IV som til en begynnelse var nok, men ganske snart måtte jeg utvide til både Selbukart og Rektangelkart Tr.heim—Stjørdal, samt kompass selvsagt. Man bør helst også kunne bruke nevnte. Retningspiler med «til ditt» og «til datt» fins ikke, og det er heller skralt med tydelige stier når du er kommet et stykke innover.

Står du på Jervfjellet en klar, fin høstdag og beundrer den flotte utsikten, ser du i syd-sydøst Reinsfjellet og Dragstengrenda, og er du heldig stikker Sylene sine spisser fram i øst. I vestlig retning øyner du en gammel kjenning, det er Gråkallen.

Er du av den spreke sorten, og det er du sikkert, fortsetter du turen over fjellet, kanskje ned mot Follsjøen eller Dragstengrenda, eller kanskje er det Vennafjellet i det fjerne som lokker.